29/09/2021

78 χρόνια από τη σφαγή των Προκρίτων της Παραμυθιάς

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Στην ιστορία των εγκλημάτων πολέμου, σαν σήμερα, το ξημέρωμα της 29ης Σεπτεμβρίου 1943, γράφτηκε ακόμα μια μαύρη σελίδα στην Παραμυθιά Θεσπρωτίας. Ήταν οι εκτελέσεις των 49 προκρίτων, όπως έμειναν στην ιστορία, σε μια εποχή που οι Γερμανοί είχαν αναλάβει πλήρως τον έλεγχο της Ελλάδας μετά την παράδοση της Ιταλίας.

Λίγο έξω από την Παραμυθιά ένα γερμανικό απόσπασμα (περί τα εικοσιπέντε άτομα) γύρναγε από ανιχνευτική αποστολή. Στη στροφή του φιδωτού δρόμου ένα πολυβόλο κελάηδησε. Έξι Γερμανοί έπεσαν επί τόπου. Οι αντάρτες που έστησαν την ενέδρα, λάκισαν αμέσως.

Όπως αναφέρει η ιστοσελίδα taneatismikrospilias24.com, την επομένη, μια όμορφη μέρα και ενώ η ζωή κυλούσε αργά στην μικρή Παραμυθιά μια οχλοβοή σηκώθηκε

ξαφνικά και αναστάτωσε την κωμόπολη. Μια γερμανική φάλαγγα έζωσε από παντού την περιοχή και απέκλεισε όλες τις διόδους από και προς την Παραμυθιά. Χαλασμός ακολούθησε. Ο κόσμος αισθανόμενος το κακό πανικοβλήθηκε. Οι Γερμανοί κάνουν μπλόκο! Μέσα στο πανικό όμως, πανάρχαιες αταβιστικές συνήθειες ξύπνησαν από μακροχρόνιο λήθαργο .Έτσι οι κάτοικοι, οι απλοί αγρότες το πρώτο που σκέφτηκαν ήταν να σώσουν τις αρχές του χωριού, τους προκρίτους, με τον αρχαίο σεβασμό προς τις κεφαλές της κοινωνίας.

«Κύριε προϊστάμενε, πρέπει να κρυφτείτε» είπαν δυο απλοί Ηπειρώτες στον νεότατο προϊστάμενο των ΤΤΤ (ταχυδρομείο, τηλέφωνο, τηλέγραφος). Τον οδήγησαν στη εκκλησία, όπου κάτω από την Άγια Τράπεζα υπήρχε μια κρύπτη, που δημιουργήθηκε σε παλαιότερες κακές εποχές.

Οι Γερμανοί, όμως, δεν άρχισαν τις συλλήψεις αμέσως. Ίσως γιατί περίμεναν να ξεθαρρέψει ο κόσμος ή ίσως γιατί κάτι άλλο περίμεναν… Κι αυτό το κάτι άλλο δεν άργησε να φανεί. Ήταν ένα μπουλούκι από κουκουλοφόρους Τσάμηδες, με την στολή της πολιτοφυλακής των Τσάμηδων.

Ήταν αυτοί που θα υπεδείκνυαν στους Γερμανούς κατακτητές τα πρόσωπα που έπρεπε να εκτελεστούν. Και τότε το κακό άρχισε. **Το προσωπικό του σταθμού ΤΤΤ είχε καταφύγει σύσσωμο (τρία άτομα) σε ερημικό σπίτι για να κρυφτεί. Παρακολουθούν κρυμμένοι απέναντι το σπίτι του Γενικού Επιθεωρητή Μέσης Εκπαίδευσης Ηπείρου.** Δυο Γερμανοί και δυο Τσάμηδες κτυπούν την πόρτα. Εμφανίζεται η γυναίκα του επιθεωρητή, έγκυος στον όγδοο μήνα, στην πόρτα. Ρωτούν να μάθουν που είναι ο Επιθεωρητής (διερμηνέας ένας Τσάμης). Αυτή απαντά πως δεν ξέρει. Δυο υποκόπανοι σηκώνονται και κτυπούν την γυναίκα στην κοιλιά και στο πρόσωπο. Πέφτει κάτω. Ο επιθεωρητής κρυμμένος σε σοφίτα στο σπίτι, βγαίνει να σώσει την γυναίκα του. Τον πιάνουν. Μετά ζώνουν το ερημόσπιτο. Ετοιμάζονται να σπάσουν την πόρτα, όταν ένας Γερμανός έρχεται να τους πει ότι πιάσαν και τους εξήντα που ήθελαν. Οι Γερμανοί λένε ότι θα τους μεταφέρουν για ανάκριση. Ο επιθεωρητής ένας λεβέντης άντρας λέει στους συγκρατούμενους του ότι πάνε να τους χαλάσουν. Σκίζουν τα ατομικά τους έγγραφα κατά την μεταφορά τους με καμιόνια και μετά αποφασίζουν να το σκάσουν. Ρίχνονται στους φρουρούς και πηδάν από τα καμιόνια. Μερικοί τα κατάφεραν. Ο επιθεωρητής δεν μπόρεσε. Λίγα μέτρα πριν την ελευθερία μια ριπή αυτομάτου τον γάζωσε.

Το γεγονός της σφαγής δεν είναι απομονωμένο από τα γενικότερα δρώμενα της περιόδου εκείνης. Τα συμπεράσματα δεν είναι απλά, καθώς υπάρχουν λεπτομέρειες που το φωτίζουν. Οι περισσότεροι των εκτελεσμένων

ανήκαν στον ΕΔΕΣ και οι αντάρτες που χτύπησαν τους Γερμανούς ήταν Ελασίτες. Πολλοί ιστορικοί υποστήριξαν ότι μια από τις πιο πετυχημένες στρατηγικές του ΕΛΑΣ στον πόλεμο που εξαπέλυσε έναντι κάθε εθνικής ομάδος ήταν και η παραπάνω, να δημιουργεί επεισόδια έξω από περιοχές μη ελεγχόμενες από αυτόν και να αφήνει την καταστροφή τους στους Γερμανούς, δρέποντας αργότερα τους καρπούς.

Όσο για τους Τσάμηδες, το δικαστήριο εγκληματιών πολέμου στα Γιάννενα που συστήθηκε μετά την απελευθέρωση, εξέδωσε 5500 καταδικαστικές αποφάσεις εναντίον τους (ερήμην) οι περισσότερες εις θάνατον, σε σύνολο πληθυσμού 22.000.

Οι Τσάμηδες το έσκασαν. Και αντί να τους κυνηγούμε ακόμα και σήμερα όπως κάνουν οι Εβραίοι για τους Nazi, συζητάμε για τις περιουσίες τους.

Οι 49 Πρόκριτοι της Παραμυθιάς που εκτελέστηκαν από τους Γερμανούς κατακτητές καθ’ υπόδειξιν των Τσάμηδων συνεργατών τους στις 29 Σεπτεμβρίου 1943:

1) Τσαμάτος Π. Ευάγγελος, ιερέας, 1879.
2) Αλιγιάννης Φ. Δημήτριος, χαλκουργός, 1876.
3) Αλιγιάννης Δ. Ιωάννης, παντοπώλης, 1918.
4) Αλιγιάννης Φ. Κωνσταντίνος, χαλκουργός, 1878.
5) Αλιγιάννης Κ. Σωτήριος, παντοπώλης, 1907.
6) Αποστολίδης Π. Απόστολος, υποδηματοποιός, 1898.
7) Βαλασκάκης Σ. Ελευθέριος, ιατρός. 1913.
8) Γιαννάκης Ι. Νικόλαος, καθηγητής Γυμναστικής, 1918.
9) Δρίμιζας Δ. Χαράλαμπος, ράφτης, 1894.
10) Ευαγγέλου Ε. Ευθύμιος, καφεπώλης, 1888.
11) Ζιάγκος Γ. Κωνσταντίνος, ιδιωτικός υπάλληλος, 1899.
12) Κακούρης Α. Περικλής, διδάσκαλος, 1906.
13) Κατσούλης Α. Κων/νος, διδάσκαλος.
14) Κλήμης Θ. Δημήτριος, σαγματοποιός, 1909.
15) Κοτζαλέρης Ε. Εμμανουήλ, διευθυντής Αγροτικής Τραπέζης.
16) Κουρσούμης Θ. Κων/νος, καφεπώλης.
17) Κωνσταντίνου Ι. Κων/νος, σιδηρουργός, 1909.
18) Κωνσταντίνου Ι. Παναγιώτης, σιδηρουργός, 1918.
19) Μάνος Π. Νικόλαος, εστιάτορας, 1890.
20) Μαρέτας Ν. Γεώργιος, εστιάτορας, 1900.

21) Μαρέτης Γ. Ανδρέας, ωρολογοποιός, 1895.
22) Μητσιώνης Α. Ιωάννης, συντηρητής ραπτομηχανών, 1890.
23) Μουσελίμης Σ. Γεώργιος, ράφτης, 1897.
24) Μουσελίμης Π. Σταύρος, ιδιωτικός υπάλληλος, 1894.
25) Μπαζάκος Θ. Ιωάννης, διδάσκαλος, 1909.
26) Μπάρμπας Γ. Νικόλαος, υφασματέμπορος, 1900.
27) Μπάρμπας Ν. Σπυρίδων, μαθητής, γιος του Μπάρμπα Γ. Νικολάου, 1927.
28) Νάστος Χ. Ευάγγλεος, παντοπώλης, 1884.
29) Πάκος Γ. Πάκος, αγροκτηματίας, 1906.
30) Παπαθανασίου Χ. Βασίλειος, καφεπώλης, 1895.
31) Πάσχος Π. Γεώργιος, παντοπώλης, 1897.
32) Πάσχος Δ. Λεωνίδας, δερματέμπορας, 1897.
33) Ράπτης Δ. Αθανάσιος, παντοπώλης, 1880.
34) Ρίγγας Γ. Αθανάσιος, παντοπώλης, 1878.
35) Σιαμάς Π. Γεώργιος, ταχυδρομικός υπάλληλος, 1894.
36) Σιωμόπουλος Β. Κωνσταντίνος, γυμνασιάρχης, 1888.
37) Σπυρομήτσιος Π. Σπυρίδων, υποδηματοποιός, 1892.
38) Στρουγγάρης Α. Ανδρέας, παντοπώλης, 1911.
39) Σωτηρίου Χ. Κων/νος, αγωγιάτης, 1887 (γιος και πατέρας από το Γαρδίκι που διέμεναν στην Παραμυθιά στα σπίτια των αδερφών Τσούλα).
41) Τζώης Δ. Κων/νος, βιβλιοπώλης, 1898.
42) Τσαμάτος Ε. Νικόλαος, ράφτης, 1903.
43) Τσίλης Δ. Κωνσταντίνος, αγωγιάτης, 1911.
44) Τσούλας Β. Γεώργιος, ζαχαροπλάστης, 1898.
45) Τσούλας Β. Θεόδωρος, υποδηματοποιός, 1907.
46) Τσούλας Β. Κων/νος, υποδηματοποιός, 1902.
47) Φάτσιος Γ. Θωμάς, μυλωνάς, 1885.
48) Φείδης Θ. Αριστοφάνης, ιδιωτικός υπάλληλος.
49) Χρυσοχόου Κ. Απόστολος, συνταξιούχος σχολάρχης, 1882

Σήμερα, ο Δήμος Σουλίου τιμά από το πρωί την θλιβερή αυτή επέτειο με εκδηλώσεις μνήμης. Το πρωί έγινε Αρχιερατική Θεία Λειτουργία και μνημόσυνο στον Μητροπολιτικό Ιερό Ναό Αγίου Δονάτου, που ταυτόχρονα εορτάζει και την μετακομιδή του Ιερού λειψάνου του Αγίου από την Εκκλησία της Παναγίας του Murano της Βενετίας στην Παραμυθία. Ακολούθως, τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση και πομπή προς το μνημείο των εκτελεσθέντων. Αναλυτικότερο ρεπορτάζ θα ακολουθήσει σε λίγο…

Εκδηλώσεις Τιμής και Μνήμης

49 Προκρίτων Παραμυθιάς

Πρόσκληση

Ο Δήμαρχος Σουλίου κ. Καραγιάννης Ιωάννης, το Δημοτικό Συμβούλιο και η Δημοτική Κοινότητα Παραμυθιάς σας προσκαλούν στις εκδηλώσεις μνήμης προς τιμήν των 49 Προκρίτων Παραμυθιάς που εκτελέστηκαν από τα Γερμανικά Στρατεύματα κατοχής στις **29 Σεπτεμβρίου 1943**.

Με τιμή

Ο Δήμαρχος Σουλίου

Καραγιάννης Σπ. Ιωάννης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Τετάρτη 29 Σεπτεμβρίου 2021

09:00 Όρθρος. Αρχιερατική Θεία Λειτουργία και Μνημόσυνο στο Μητροπολιτικό Ιερό Ναό Αγίου Δονάτου

10:15 : Τέλος προσέλευσης επισήμων.

10:35 : Επιμνημόσυνη Δέηση.

11:00 : Πομπή προς το Μνημείο των εκτελεσθέντων.

11:10 : Άφιξη στο χώρο του Μνημείου των εκτελεσθέντων.

11:15 : Επιμνημόσυνη Δέηση στον τύπο θυσίας των 49 Προκρίτων.

- Χαιρετισμός Δημάρχου Σουλίου.
- Κεντρική ομιλία από την κα. Καλύβα Αθηνά. (Γενική Γραμματέα Φιλολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας)
- Παραδοσιακό μοιρολόι από το κλαρίνο του Χρ. Μαρτίνη.
- Προσκλητήριο Νεκρών.
- Κατάθεση στεφάνων.
- Ενός λεπτού σιγή - Εθνικός Ύμνος - Πέρας τελετής.

Λόγω των εκτάκτων μέτρων για την αντιμετώπιση του κινδύνου διασποράς του κορονοϊού COVID-19, οι φετινές εκδηλώσεις θα γίνουν σύμφωνα με τις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις.